

КОРИСНІ ПОСИЛАННЯ

Портал Судова влада України
Державна судова адміністрація
України

www.court.gov.ua

Вища рада юстиції

www.vru.gov.ua

Верховний суд України

www.scourt.gov.ua

Міністерство юстиції України

www.minjust.gov.ua

Верховна Рада України

Законодавство України

www.rada.gov.ua

Єдиний державний реєстр
судових рішень

www.reyestr.court.gov.ua

Проект USAID «Україна:
верховенство права»

www.ukrainerol.org.ua

Пам'ятайте, перед вчиненням будь-яких
значущих юридичних дій варто отримати
консультацію юриста.

Брошури, буклети та відеоролики про судову систему
України підготовлені та видані за підтримки Проекту USAID
«Україна: верховенство права» у співпраці з Радою суддів
України та Державною судовою адміністрацією України.

оновлене видання

ЯК ОСКАРЖИТИ НЕНАЛЕЖНУ ПОВЕДІНКУ СУДДІ АБО ПРАЦІВНИКА СУДУ?

ОСКАРЖЕННЯ ДІЙ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ) СУДДІ

ЯК ПРАВИЛЬНО ВИБРАТИ СПОСІБ ОСКАРЖЕННЯ?

Якщо під час або за наслідками розгляду Вашої справи в суді, суд ухвалив рішення, а Ви з ним не погоджуєтесь, у Вас є право оскаржити це рішення спочатку в апеляційному, а потім, за потреби, у касаційному порядку до суду вищого рівня.

Якщо ж під час візиту до суду Ви зіштовхнулися з неналежною поведінкою судді або працівника апарату суду, Ви можете поскаржитися на таку поведінку. Адже суддя та працівник суду мають відповідати не лише високим професійним, але й моральним якостям.

→ **ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ**, що інших способів добитися перегляду судових рішень, ніж ті, що встановлені процесуальним законом, немає. Якщо Вас не влаштовує судове рішення, немає сенсу писати в усі державні органи, Президенту, Верховній Раді, Кабінету Міністрів, бо ці органи не мають жодних повноважень щодо перегляду судових рішень.

→ **УВАГА!** Скасування або зміна судового рішення судом вищої інстанції не є підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, якщо при цьому не було допущено навмисного порушення закону чи несумлінності, що потягли за собою істотні наслідки.

ЩО Є ПІДСТАВОЮ ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СУДДІ?

Суддя може бути притягнутий до дисциплінарної відповідальності у порядку дисциплінарного провадження з таких підстав:

→ істотні порушення норм процесуального права при здійсненні правосуддя, пов'язані, зокрема, з відмовою у доступі особи до правосуддя з підстав, не передбачених законом, порушення вимог щодо розподілу та реєстрації справ у суді, правил підсудності чи підвідомчості, необґрунтоване вжиття заходів забезпечення позову;

→ невжиття суддею заходів щодо розгляду заяви, скарги чи справи протягом строку, встановленого законом;

→ порушення вимог щодо неупередженого розгляду справи, зокрема порушення правил щодо відводу (самовідводу);

→ систематичне або грубе одноразове порушення правил суддівської етики, що підриває авторитет правосуддя;

→ розголошення таємниці, що охороняється законом, в тому числі таємниці нарадчої кімнати або таємниці, яка стала відомою судді під час розгляду справи у закритому судовому засіданні;

→ неподання або несвоєчасне подання для оприлюднення декларації про майновий стан і доходи (податкової декларації), зазначення в ній завідомо неправдивих відомостей.

Скасування або зміна судового рішення не тягне за собою дисциплінарної відповідальності судді, який брав

→ Якщо Ви зіштовхнулися з неналежною поведінкою, не зволікайте з поданням скарги на такі дії. Цим Ви захистите не лише свої права, а й допоможете виявити недобросовісних суддів та службовців, які дискредитують судову владу.

участь у його ухваленні, крім випадків, коли порушення допущено внаслідок умисного порушення норм права чи неналежного ставлення до службових обов'язків.

Неналежна поведінка судді та працівника апарату суду, наприклад, може полягати у зневажливому ставленні до відвідувачів суду, перебуванні на робочому місці у нетверезому стані, відсутності на робочому місці у призначений час засідання без поважних причин тощо.

Суддя також може нести відповідальність за зволікання розгляду справи, судову тяганину. Однак це не стосується випадків, коли порушення строків розгляду справи зумовлено Вашою поведінкою чи поведінкою іншої сторони або великою завантаженістю судді, що сьогодні трапляється досить часто. Є випадки притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за втрату справи або окремих її матеріалів, ненадання доступу до матеріалів справи, постановлення ухвал про забезпечення позову

без будь-яких доказів необхідності цього, нероз'яснення процесуальних прав і обов'язків учасникам процесу, розгляд справи з грубим порушенням правил про юрисдикцію чи підсудність, допущення ганебної поведінки поза межами суду. Суддя несе кримінальну відповідальність за ухвалення завідомо неправосудного рішення, зловживання посадовим становищем, інші злочини. Суддю може бути притягнуто до адміністративної чи кримінальної відповідальності за корупційні правопорушення.

Якщо Вам відомо про вчинення суддею злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, з відповідним повідомленням або заявою про злочин потрібно звертатися до органів внутрішніх справ (міліції) або в прокуратуру. Про результати розгляду та перевірки повідомлення або заяви Вам повинні повідомити письмово.

ДО КОГО МОЖНА ПОДАТИ СКАРГУ?

Органи, що здійснюють дисциплінарне провадження щодо судді.

Дисциплінарне провадження щодо судді здійснюють:

→ Вища кваліфікаційна комісія суддів України – щодо суддів місцевих та апеляційних судів;

→ Вища рада юстиції – щодо суддів вищих спеціалізованих судів та суддів Верховного Суду України.

Вища кваліфікаційна комісія суддів України затверджує та розміщує на своєму офіційному веб-порталі зразок скарги (заяви) щодо неналежної поведінки судді, який може використовуватися для повідомлення Вищій кваліфікаційній комісії суддів України відомостей про порушення суддею вимог щодо його статусу, посадових обов'язків чи присяги судді.

ОСКАРЖЕННЯ НЕНАЛЕЖНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКА СУДУ

ДО КОГО ПОДАВАТИ СКАРГУ?

Заява щодо неправомірних дій (бездіяльності) судді подається на ім'я голови суду, в якому працює працівник.

Якщо Вам відомо про вчинення працівником апарату злочину, передбаченого Кримінальним кодексом України, наприклад, вимагання хабара, зверніться з відповідним повідомленням або заявою про злочин до органів внут-

рішніх справ (міліції) або в прокуратуру. Про результати розгляду та перевірки Вашої заяви Вам мають повідомити письмово.

ЯКОЮ МАЄ БУТИ ЗАЯВА ЩОДО НЕПРАВОМІРНИХ ДІЙ (БЕЗДІЯЛЬНОСТІ)

Незалежно від того, кому адресується скарга на дії судді чи працівника суду, вона має бути:

- подана у письмовій формі;
- чітка та обґрунтована;
- містити лише правдиві відомості, а не певні здогадки чи припущення;
- містити таку інформацію: (1) найменування органу, посадової особи, якому (якій) адресується заява; (2) прізвище, ім'я, по-батькові скаржника, адреса місця проживання, номер телефону, адреса електронної пошти (якщо є); (3) назва документа (скарга на дії/бездіяльність судді/працівника апарату суду); (4) інформація про те, у чому саме полягають неналежні дії судді або працівника суду з посиланням на докази, які підтверджують викладені обставини; (5) вимоги, які висуваються у зв'язку з неналежною поведінкою судді або працівника суду; (6) перелік доданих матеріалів; (7) підпис скаржника із зазначенням дати.

Якщо заява подається від імені особи її представником, повноваження представника мають бути підтверджені відповідним документом, зокрема довіреністю (копію потрібно додати до заяви).

Заяву слід надіслати поштою на адресу органу, якому вона подається, або особисто передати до відповідного органу (копію заяви зі штампом органу та реєстраційним номером бажано залишити у себе).

Бланк заяви щодо неправомірних дій (бездіяльності) судді можна завантажити з сайту Міністерства юстиції України www.minjust.gov.ua. Міністр юстиції є одним з суб'єктів, уповноважених ініціювати питання про дисциплінарну відповідальність суддів.

→ УВАГА! Не можна скаржитися на суддю, лише якщо Ви просто не згодні з рішенням, ухваленим цим суддею у Вашій справі. Якщо Ви не погоджуєтеся з рішенням суду і вважаєте його несправедливим, Ви можете оскаржити його в апеляційному або у касаційному порядку до суду вищого рівня відповідно до процесуального закону.